DAHİ ÇOCUK | 5. SINIF TÜRKÇE

Paragraf Çalışma Kâğıdı 04

Oyun Dünyası: Büyük Resmi Gör

Oku • Anla • Düşün • Yorumla | **20 soru • 5 aşama • Özgün paragraflar**

dahicocuk.tr
Oku • Anla • Düşün • Yorumla
5, 6, 7 ve 8. Sınıflar

Adı Soyadı: ..... **Sınıfı:** ..... **Tarih:** .....

Çalışmanın amacı: Paragrafın konusunu, başlığını, ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerini bulmak; paragraftan çıkarım yapmak, paragrafı özetlemek ve görüşünü gerekçelendirmek.

Hatırlayalım

Konu	Ana düşünce	Yardımcı düşünce	Çıkarım
Paragrafta üzerinde durulan şeydir.	Yazarın vermek istediği asıl iletidir.	Ana düşünceyi destekleyen ayrıntılardır.	Yazılmayan ama paragraftan anlaşılan sonuçtur.

Örnek paragraf

Mahalle oyunları çocukları evden dışarı çıkarır. Sokakta koşan çocuk hem hareket eder hem de arkadaşlık kurar. Oyunun kurallarını birlikte belirlemek ise paylaşmayı öğretir. Bu yüzden mahalle oyunları, çocukluğun değerli bir parçasıdır.

Konu: Mahalle oyunları **Ana düşünce:** Mahalle oyunları çocuklara çok şey kazandırır. **Yardımcı düşünce:** Hareket etmek, arkadaşlık kurmak, paylaşmayı öğrenmek. **Başlık:** Mahalle Oyunlarının Değeri

A. Konu ve Başlık

Paragrafın neyi anlattığını ve tamamını kapsayan adı bul.

1–4. sorular

1

Her cumartesi mahalle parkında satranç turnuvası düzenleniyor. Turnuvaya hem çocuklar hem büyükler katılıyor. İlk turda yaşlı bir amca, genç bir oyuncuyu yendi. Seyirciler hamleleri sessizce izleyip oyun bitince alkışladı.

Bu paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mahalle parkında düzenlenen satranç turnuvası
B) Parkların temizliği
C) Satranç taşlarının üretimi
D) Yaşlıların sağlığı

2

Uçurtma yapmak için önce hafif çıtalar ve ince kâğıt hazırlanır. Çıtalar çarpı biçiminde bağlanır ve kâğıt bu iskelete yapıştırılır. Daha sonra uçurtmanın kuyruğu eklenir ve ip bağlanır. Böylece uçurtma havalanmaya hazır hâle gelir.

Bu paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uçurtmaların tarihi
B) Rüzgâr türleri
C) Uçurtmanın nasıl yapıldığı
D) Uçurtma yarışmaları

3

Kutu oyunlarında herkes sırasını bekler. Kaybeden oyuncu, kazananı tebrik eder. Kurallar oyun boyunca değişmez. Bu durum çocuklara adil olmayı, sabırlı davranmayı ve kaybetmeyi kabullenmeyi öğretir.

Bu paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kutu Oyunlarının Tarihi
B) Kutu Oyunlarının Öğrettikleri
C) Zekâ Oyunlarının Satışı
D) Oyun Kutusu Nasıl Yapılır?

4

Bahçede oynanan hareketli oyunlar çocukların kaslarını güçlendirir. Koşmak ve zıplamak kalbi çalıştırır. Açık havada geçirilen zaman, çocukların uykusunu düzenler. Üstelik güneş ışığı, vücudun D vitamini üretmesine yardımcı olur.

Bu paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vitaminlerin Çeşitleri
B) Okul Bahçeleri
C) Uyku Düzeni
D) Açık Hava Oyunlarının Sağlığa Faydaları

B. Ana Düşünce

Yazarın vermek istediği asıl iletiyi bul.

5–8. sorular

5

Takımı maçı kaybedince Kerem uzun süre üzgün kaldı. Antrenörü ona, kaybetmenin oyunun doğal bir parçası olduğunu söyledi. Kerem, kaybettikleri maçın kaydını izleyip hatalarını not etti. Bir sonraki maçta aynı hataları yapmadı ve takımını galibiyete taşıdı.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Antrenörler her zaman haklıdır.

B) Maçlar mutlaka kayda alınmalıdır.

C) Hatalardan ders çıkarmak insanı geliştirir.

D) Kaybetmek hiç üzücü değildir.

6

Sınıfımızda her hafta bir oyun günü yapıyoruz. O gün herkes evinden bir oyun getiriyor. Böylece hem yeni oyunlar öğreniyoruz hem de arkadaşlarımızı daha yakından tanıyoruz. Oyun günü, sınıfımızı bir aile gibi yapıyor.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ortak oyun etkinlikleri arkadaşlığı ve sınıf birliğini güçlendirir.

B) Oyunlar yalnızca evde oynanmalıdır.

C) Her çocuk aynı oyunu getirmelidir.

D) Oyun günleri ders saatini azaltır.

7

Bazı insanlar bulmaca çözmeyi vakit kaybı sanır. Oysa bulmaca çözen kişi zihnini çalıştırır ve dikkatini geliştirir. Zor bir bulmacayı çözmek de kişiye özgüven verir. Bu yüzden bulmaca çözmek, boş zamanı değerlendirmenin güzel bir yoludur.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bulmacalar yalnızca çocuklar içindir.

B) Bulmaca çözmek vakit kaybıdır.

C) Zor bulmacalar çözülmemelidir.

D) Bulmaca çözmek, zihni ve özgüveni geliştiren yararlı bir etkinliktir.

8

Uçurtma şenliğinde en çok ilgi gören, kâğıttan yapılmış en küçük uçurtmaydı. Yapımcısı, kâğıdın hafifliğine ve ipin inceliğine çok dikkat ettiğini söyledi. Çocuklar, büyük ve gösterişli uçurtmalardan çok bu küçük uçurtmayı konuştu. Anlaşılan her zaman büyük olan değil, özenle yapılan beğeniliyor.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Küçük uçurtmalar daha pahalıdır.

B) Özenle yapılan işler, büyüklüğünden bağımsız olarak beğenilir.

C) Uçurtma şenlikleri çocuklar için tehlikelidir.

D) Büyük uçurtmalar havalanamaz.

C. Yardımcı Düşünce ve Açık Bilgi

Ana düşünceyi destekleyen ayrıntıları ve paragrafta yazan bilgileri ayır.

9–12. sorular

9

Takım oyunları, çocuklara iş birliğini öğretir. Voleybolda topun yere düşmemesi için herkesin birbirine güvenmesi gerekir. Basketbolda pas veren oyuncu, takım arkadaşının sayı atmasına yardımcı olur. Böylece çocuklar, ortak hedefe birlikte ulaşmanın mutluluğunu yaşar.

Bu paragrafın ana düşüncesini destekleyen yardımcı düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Voleybol, çocuklar için tehlikelidir.

B) Basketbolda pas veren oyuncu, takım arkadaşının sayı atmasına yardımcı olur.

C) Takım oyunları pahalıdır.

D) Her çocuk tek başına oynamalıdır.

10

Kitap okumak, hayal gücünü geliştirir. Okuyan çocuk, kitaptaki kahramanın yerine kendini koyar ve olayları gözünde canlandırır. Böylece hem yeni dünyalar keşfeder hem de kendi hikâyelerini kurmayı öğrenir.

Bu paragrafta aşağıdaki düşüncelerden hangisi ana düşünceyi desteklemek için <u>kullanılmamıştır</u>?

A) Okuyan çocuk olayları gözünde canlandırır.

B) Okuyan çocuk yeni dünyalar keşfeder.

C) Okuyan çocuk kendi hikâyelerini kurmayı öğrenir.

D) Okuyan çocuk her zaman sessiz kalır.

11

Okul takımı voleybol turnuvasının ilk maçına çıktı. İlk seti kaybeden takım, ara verdiğinde birbirine moral verdi. İkinci sette iyi savunma yaptılar ve seti aldılar. Son sette son sayıyı kaptan attı ve maçı kazandılar.

Bu paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Takım ilk seti kazanmıştır.
B) Takım ara verdiğinde birbirine moral vermiştir.
C) Takım ikinci seti kazanmıştır.
D) Son sayıyı kaptan atmıştır.

12

Ece, hafta sonlarını köydeki büyükannesinin yanında geçirmeyi çok seviyor. Akşamları büyükannesi ona bilmeceler soruyor. Ece cevabı bulamazsa ipucu isteyip yeniden deniyor. Bilmeceyi çözdüğünde ise küçük bir ödül kazanıyor.

Bu paragrafa göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Ece hafta içi köyde kalır.
B) Ece bilmeceleri hiç çözemez.
C) Ece cevabı bulamazsa ipucu ister.
D) Ece'nin büyükannesi şehirde yaşar.

D. Çıkarım ve Yorum

Yazılanlardan yola çıkarak yazılmayanı bul.

13–16. sorular

13

Yarışmanın ödül töreni başlamadan Baran herkesten önce salona geldi ve en ön sıraya oturdu. Elindeki kâğıdı defalarca açıp katladı. Adı okunduğunda ise yerinden fırlayıp kürsüye koştu.

Bu paragraftan Baran'la ilgili hangi sonuca ulaşılabilir?

A) Ödül töreninden sıkılmıştır.
B) Yarışmaya katılmamıştır.
C) Salona geç gelmiştir.
D) Törene büyük bir heyecanla katılmıştır.

14

Dijital oyunlar, çocukların dikkatini uzun süre ekranda tutabilir. Ekrana çok bakmak ise gözleri yorar ve bazen uyku düzenini bozar. Bu nedenle ekran süresi konusunda dikkatli olmak gerekir. Peki bu süre ne kadar olmalı ve ailelere hangi görev düşüyor?

Bu paragrafın ardından hangi konudan söz edilmesi beklenir?

A) Ekran süresinin ne kadar olması gerektiğinden ve ailelerin görevinden
B) Satranç turnuvasından
C) Uçurtma yapımından
D) Kutu oyunlarının kurallarından

15

1. paragraf: Bilgisayar oyunları, çocukların tepki hızını artırır.
2. paragraf: Sokak oyunları ise çocukları arkadaşlarıyla yüz yüze getirir ve bedenlerini hareket ettirir.

Bu iki paragraftan aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

A) Bilgisayar oyunları sokak oyunlarından zararlıdır.
B) Sokak oyunlarında hiç kural yoktur.
C) İki oyun türünün çocuklara kazandırdıkları farklıdır.
D) Çocuklar yalnızca sokak oyunu oynamalıdır.

16

Tavla, iki kişiyle oynanan bir masa oyunudur. Oyuncular zarları atar ve zarların gösterdiği sayıya göre pullarını ilerletir. Hem şansın hem de planın önemli olduğu bu oyunda, doğru hamleyi seçmek kazanmayı kolaylaştırır.

Bu paragrafı bir cümleyle özetle.

.....

.....

E. Okuma Parçası

Öğrendiklerini iki paragraflı bir parça üzerinde birlikte kullan.

17–20. sorular

Dama Turnuvasında Bir Sürpriz

1. Okulumuzun dama turnuvası bu yıl da büyük bir ilgiyle başladı. Turnuvaya her sınıftan iki öğrenci katıldı. Maçlar teneffüslerde oynandı ve izleyenlerin sayısı her gün arttı.

2. Finalde karşılaşan Ela ile Arda'nın oyunu çok uzun sürdü. İki oyuncu da hamlelerini düşünerek oynadı ve birbirinin hatasını beklemedi. Sonunda Ela kazandı; ama kupayı alınca ilk sözü "Arda çok iyi oynadı." oldu. Bu söz, turnuvanın asıl kazananının rakibe saygılı davranmak olduğunu herkese hatırlattı.

17 **Okuma parçasının 1. paragrafının konusu aşağıdakilerden hangisidir?**

A) **Finalin heyecanı**

B) **Kupa töreni**

C) **Dama turnuvasının başlaması ve gördüğü ilgi**

D) **Okulun yeni bahçesi**

18 **Okuma parçasının ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) **Dama turnuvaları her yıl yapılmalıdır.**

B) **Kazanmak kadar rakibe saygılı davranmak da önemlidir.**

C) **Final maçları kısa sürer.**

D) **Kupayı alan herkes ders çalışmalıdır.**

19 **Okuma parçasına uygun bir başlık yaz.**

.....

.....

20 **Sence turnuvanın asıl kazananı neden “rakibe saygılı davranmak” olmuştur? Okuma parçasından yararlanarak görüşünü en az iki cümleyle yaz.**

.....

.....

.....

.....

.....

Kendimi değerlendiriyorum

Bu çalışmada...	Evet	Biraz	Henüz değil
Paragrafın konusunu bulabiliyorum.	☐	☐	☐
Paragrafa uygun başlık seçebiliyorum.	☐	☐	☐
Ana düşünceyi bulabiliyorum.	☐	☐	☐
Yardımcı düşünceyi ayırt edebiliyorum.	☐	☐	☐
Paragraftan çıkarım yapabiliyorum.	☐	☐	☐

dahicocuk.tr
Oku • Anla • Düşün • Yorumla
5, 6, 7 ve 8. Sınıflar

Büyük resmi gördün!

Paragrafı bütün olarak okuyan, asıl iletiyi kolayca bulur.

Cevap Anahtarı ve Kısa Çözümler

Çoktan seçmeli sorular

ÖĞRETMEN

1. soru	2. soru	3. soru	4. soru	5. soru	6. soru
A	C	B	D	C	A
7. soru	**8. soru**	**9. soru**	**10. soru**	**11. soru**	**12. soru**
D	B	B	D	A	C
13. soru	**14. soru**	**15. soru**	**17. soru**	**18. soru**	
D	A	C	C	B	

Açıklamalar

1. **A:** Paragrafın tamamı mahalle parkındaki satranç turnuvasını anlatır.
2. **C:** Paragraf, uçurtmanın adım adım nasıl yapıldığını anlatır.
3. **B:** Başlık paragrafın tamamını kapsamalıdır: Kutu oyunlarının çocuklara öğrettikleri anlatılır.
4. **D:** Paragrafın tamamı, açık hava oyunlarının sağlığa faydalarını anlatır.
5. **C:** Paragrafın sonucu: Kerem hatalarından ders çıkarıp gelişmiştir.
6. **A:** Oyun gününün sınıfı bir aile gibi yaptığı vurgulanır; ana düşünce arkadaşlık ve birliktir.
7. **D:** “Bu yüzden” ile verilen sonuç, bulmaca çözmenin yararlı bir etkinlik olduğunu söyler.
8. **B:** Son cümle ana düşünceyi verir: Büyüklük değil, özen beğenilir.
9. **B:** Ana düşünce: Takım oyunları iş birliğini öğretir. Pas veren oyuncu örneği bunu destekler.
10. **D:** Çocuğun “hep sessiz kalması” paragrafta geçmez; diğer üç seçenek ana düşünceyi destekler.
11. **A:** Takım ilk seti kaybetmiştir; bu nedenle A söylenemez.
12. **C:** Paragrafta Ece’nin cevabı bulamazsa ipucu isteyip yeniden denediği açıkça yazılıdır.
13. **D:** Erken gelmesi, kâğıdı açıp katlaması ve koşması Baran’ın heyecanlı olduğunu gösterir.
14. **A:** Paragraf, ekran süresi ve ailelerin görevi hakkında sorularla biter; devamı bunları ele almalıdır.
15. **C:** İki paragraf, iki oyun türünün çocuklara farklı şeyler kazandırdığını gösterir.
17. **C:** 1. paragraf, turnuvanın başlaması ve gördüğü ilgiyi anlatır.
18. **B:** İkinci paragrafın son cümlesi ana düşünceyi verir: Rakibe saygılı davranmak da önemlidir.

Değerlendirme ve Eşleştirme

Açık uçlu sorular, puanlama ve kazanım tablosu

ÖĞRETMEN

Açık uçlu sorular

Soru	Beklenen yanıt / değerlendirme
16	Paragrafın tamamını kısaca anlatan tek bir cümle. Örnek: “Tavla, şansın ve planın birlikte önemli olduğu, zarlarla oynanan bir masa oyunudur.” Ayrıntıları sıralayan ya da paragrafı kopyalayan yanıtlar tam puan almamalıdır.
19	Parçanın tamamını kapsayan kısa bir başlık. Örnek: “Dama Turnuvasında Saygı”, “Kazanmanın Güzel Yolu”. Yalnızca bir paragrafı anlatan başlıklar tam puan almamalıdır.
20	Tek bir doğru yanıt yoktur. Öğrenci, Ela’nın ilk sözünün rakibe saygı gösterdiğini ve bunun kazanmaktan değerli bir davranış olduğunu belirtmeli; mümkünse parçadan örnek vermelidir.

Puanlama önerisi: 20 sorunun her biri 1 puandır. Açık uçlu sorularda puan, yanıtın anlamlı ve gerekçeli olmasına göre verilir. Düzey önerisi: 17–20 Başardı, 12–16 Gelişiyor, 0–11 Destek gerekli. Bu puanlama resmî bir MEB ölçeği değildir.

Beceri – kazanım eşleştirme tablosu

Beceri	Resmî çıktı kodu	Sorular
Konu ve başlık belirleme	Programdan doğrulanacak	1–4, 17, 19
Ana düşünce	Programdan doğrulanacak	5–8, 18
Yardımcı düşünce ve paragrafta yazan bilgiyi bulma	T.O.5.6 (açık bilgi); yardımcı düşünce için programdan doğrulanacak	9–12
Çıkarım ve yorum	Programdan doğrulanacak	13–15
Özetleme ve yazılı yanıt	T.Y.5.3	16, 19, 20

Konu, başlık, ana düşünce, yardımcı düşünce ve çıkarım için ilgili çıktı kodları yayımdan önce MEB 5. sınıf Türkçe programından doğrulanmalıdır; kod uydurulmamıştır.

Öğretmen için kısa değerlendirme formu

Beceri	Destek gerekli	Gelişiyor	Başardı
1. Paragrafın konusunu ve başlığını belirler.	☐	☐	☐
2. Ana düşünceyi bulur.	☐	☐	☐
3. Yardımcı düşünceyi ayırt eder.	☐	☐	☐
4. Paragrafta yazan bilgiyi doğru bulur.	☐	☐	☐
5. Paragraftan çıkarım yapar.	☐	☐	☐
6. Paragrafı kısaca özetler ve görüşünü gerekçelendirir.	☐	☐	☐